

Wspomnienie o Profesorze Edmundzie Pietrzaku (1946–2007)

Remembering Professor Edmund Pietrzak (1946–2007)

Dla swoich wychowanków Profesor Edmund Pietrzak był przewodnikiem po meandrach ekonomii i finansów. Wiele osób z zewnątrz uważało uczestnictwo w Jego seminariach za szczególne wyróżnienie, ale tak naprawdę było to jedynie zaproszenie do wspólnego poznawania mechanizmów gospodarki rynkowej. Zażał swoim entuzjazmem, a na Jego zajęciach dystans istniejący zazwyczaj między autorytetem a studentem zostawał za drzwiami sali dydaktycznej.

Swoje życie zawodowe dzielił między Gdańsk i Warszawę, ale dla tego pierwszego miasta był w stanie uczynić niemal wszystko. Między innymi dzięki Niemu ekonomiści z Uniwersytetu Gdańskiego oraz Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową mają tak duży wkład w proces transformacji polskiej gospodarki.

Zajmował się tematyką giełdy, kiedy ta kojarzyła się głównie z giełdą samochodową. Dlatego nieoceniony był Jego dar świetnego pióra, dzięki któremu Jego wiedza trafiała nie tylko do słuchaczy wykładów. Za sprawą głębokiego zaangażowania w działalność pomorskiej gazety „Głos Wybrzeża” kształtował świadomość ekonomiczną wielu czytelników w Trójmieście.

Gdy rozpoczęły się reformy ustrojowe, był w siłę wieku. Na ich początku koncentrował się na rozwoju rynku kapitałowego. Jednak szybko okazało się, że Jego wiedza będzie przydatna w polityce monetarnej. Doradzał w prowadzeniu polityki kursowej i dewizowej. Był w gronie osób, które wpływały na dynamikę i kierunek liberalizacji w naszym kraju i nie tylko wtedy, kiedy był członkiem Rady Naukowej przy Prezesie Narodowego Banku Polskiego (1992–1997). Pisywał do „Banku i Kredytu” i był stałym uczestnikiem oraz prelegentem konferencji naukowych organizowanych przez NBP.

Studenci w Polsce wymieniają wiele Jego publikacji, np. *Międzynarodowe operacje walutowe* (1992) czy

For his students, Professor Edmund Pietrzak was a mentor in the world of economics and finance. Although attending his seminars was recognized as a special honour in the academic community, in fact it was merely an invitation to jointly explore the market economy mechanisms. Direct in his teaching methods, he spread his enthusiasm to others. Thus, during his classes there was virtually no distance between the high-class expert and the student, as it is usually the case.

He worked alternatively in Gdańsk and in Warsaw, but it was for the former one that he would do nearly anything. Professor Pietrzak should be given special credit as regards contribution of the economists of University of Gdańsk and the Gdańsk Institute for Market Economics to the transformation process of the Polish economy.

He pioneered the research into the capital market in Poland, at the times of Comecon, when the word “market” evoked associations with a flower and vegetable market place among most Poles. Therefore, his gift of effortless style was an invaluable instrument to disseminate knowledge not only within the academic community. He promoted economic education among a wide circle of people in the Gdańsk agglomeration through his publications which used to occur in the local daily of the Pomeranian region, “Głos Wybrzeża”.

Professor Pietrzak was in the prime of his life when the economic reforms were launched in Poland. Whereas at the onset of the systemic transformation he was primarily interested in the development of the financial markets, it soon occurred that his expertise could prove useful in monetary policy. Thus, he followed the developments and advised on the issues concerning exchange rate policy and foreign exchange law. Professor Pietrzak was among the persons who determined the pace and the trends of liberalization processes undergoing in Poland, and he was doing it not only as a member of the Academic Advisory Council at the President of the National Bank of Poland (1992–97). Not only did he submit his papers to Bank i Kredyt but he also used to participate in and lecture at a large number of scientific conferences held at the NBP.

Wymienialność złotego (1996). Zwłaszcza ta pierwsza cieszyła się popularnością nie tylko wśród studentów, ale niemalże wszystkich dealerów walutowych działających na rodzącym się polskim rynku walutowym. Jednak jeśli chodzi o najtrwalszy dorobek naukowy, to na pierwszym miejscu należy wymienić Jego pracę habilitacyjną zatytułowaną *Funt sterling w międzynarodowym systemie walutowym* (1984). Jest to szczególna pozycja w polskiej literaturze ekonomicznej i bez powołania się na nią nie sposób dzisiaj pisać o międzynarodowym systemie walutowym. Jego wiedza była wszechstronna: od rynków walutowych po skomplikowane rynki instrumentów pochodnych. Jednak najbliższe Jego sercu były kwestie kursu walutowego. Jego wiedza nie ograniczała się do funta sterlinga; wcześniej (1974) napisał świetne opracowanie na temat marki niemieckiej. Uważam, że praca nad tymi pozycjami wywarła trwały wpływ na jego poglądy.

Zapoznanie się z tematyką funta uświadomiło Mu, jak bardzo skomplikowane może być usztywnienie kursu walutowego. Z kolei badając historię marki niemieckiej, zwracał uwagę na relację między aprecjacją a wzrostem gospodarczym. Doskonale wiedział, że upłynnienie kursu walutowego jest jedynie półmetkiem dla polskiej polityki kursowej mającej na celu przeprowadzenie Polski od gospodarki centralnie planowanej z walutą niemal całkowicie niewymienialną do pełnego członkostwa w Unii Gospodarczej i Walutowej. Stąd też Jego sceptycyzm co do szybkiego członkostwa Polski w strefie euro, zwłaszcza gdyby miało go poprzedzić istotne wzmocnienie wartości złotego. Wiedział, że integracja ze strefą euro w pierwszej dekadzie tego stulecia będzie niemożliwa.

Dla większości swoich wychowanków był kimś więcej niż promotorem. W kontaktach ze swoimi seminarzystami używał czegoś, co można nazwać serdeczną uszczypliwością. Był mistrzem w posługiwaniu się ciętym dowcipem i sarkazmem, ale w taki sposób, że nikt z Jego słuchaczy nie czuł się urażony. W ten sposób uczył nas odporności na złośliwe uwagi, a przede wszystkim na wszelkiego rodzaju prowokacje. O sobie mówił niewiele i z pewnością umiał słuchać innych. Był świetnym psychologiem, a ja osobiście nie spotkałem osoby, która potrafiłaby lepiej motywować. Mówienie, że będzie nam Go brakować, jest truizmem.

Paweł Kowalewski
Wychowanek

Students at any university or college in Poland can quote a long list of his publications, such as *Międzynarodowe operacje walutowe* [International Foreign Exchange Operations] (1992) or *Wymienialność złotego* [The Convertibility of the Zloty] (1996). It was particularly the former one that was widely consulted not only by students, but also by nearly all foreign exchange dealers operating in the then fledging Polish foreign currency market. As regards the most lasting scientific legacy, his post-doctoral dissertation *Funt sterling w międzynarodowym systemie walutowym* [The Pound Sterling in the International Monetary System] (1984) heads the list. This work clearly stands out in the Polish literature on economics and it is hardly feasible now to write about the international currency system and ignore Professor Pietrzak's contribution in the field. In his scientific life, Professor Pietrzak pursued exploring a variety of problems ranging from foreign currency markets to the intricacies of derivatives markets. In general, however, the exchange rate issues were the closest to his heart. His studies were not limited to the British pound. As early as in 1974, he authored an excellent paper on the German mark. My belief is that writing those publications had a lasting bearing on his views in general.

While studying the British pound he realized how complicated fixing the exchange rate can be. In turn, his research into the history of the German mark made him discover the relation between appreciation and the rate of economic growth. He knew very well that free float constituted merely a halfway point in the evolution of the exchange rate policy in Poland, whereby the Polish economy was to evolve from the centrally planned model with barely convertible currency into the full membership in the EMU. Hence, he was sceptical about Poland's fast accession to the euro area. He anticipated that Poland would not be in a position to introduce the euro currency by the end of the first decade of the 21st century.

For most of his students he was more than just a thesis supervisor. While addressing his seminar students, he exhibited something which may be referred to as friendly teasing. He mastered cutting humour and sarcasm and dispensed it in such a way that no one could feel offended. In this way he taught us resistance to malicious comments and first of all to all kind of provocation. Though he spoke little of himself, by all means he could listen to others. He was an excellent psychologist and I personally have not met anyone who could be better at motivating people. Saying that we will miss him is a truism.

Paweł Kowalewski
Alumnus